

МММ КЫЗМЕТ

МАМЛЕКЕТТИК жана МУНИЦИПАЛДЫК

№ 8 (434) 15-март, 2022-ж.

МАМЛЕКЕТТИК ЖАНА МУНИЦИПАЛДЫК КЫЗМАТКЕРЛЕРДИН БАСЫЛМАСЫ

Шайырбек ТАШИЕВ: АЛАР ДОЛЛАРДЫН КУРСУНА БИР СААТ КӨЗ САЛЫП ТУРУП ЭЛЕ АЙЫРМАДАН 100 МИЛЛИОН СОМДОН АШЫК КИРЕШЕ ТАБЫШАТ

Улуттук банктын жетекчилери акчаны башка жол менен тапкандыктан, алар айлыкка кызыкдар эмес. Бул тууралуу депутат Шайырбек Ташиев «Ата Журт Кыргызстан» фракциясынын жыйынында билдирди.

Анын айтымында, Улуттук банктын кызматкерлери долларды конвертациялоодон киреше табышат. «Алар доллардын курсуна бир саат көз салып туруп эле бул убакыттын ичинде айырмадан 100 миллион сомдон ашык киреше табышат. Анан саат 3тө алган акчаны кайра ордуна коюп коюшат», - деди ал.

Депутат Улуттук банктын кызматкерлери бир нече саатта 4-5 миллион доллар табышат деп эсептейт. «Алардын ушундай рычагдары бар жана мунун баары эч кандай уруксатсыз жасалат», - деди ал.

Улуттук банктын төрагасынын орун басары Манас Жакыпов муну эске алырын билдирди.

Рустам АЛЫМКУЛОВ:

АЙЫЛ ӨКМӨТҮ АЙЫЛ ТУРГУНДАРЫ МЕНЕН ТЫГЫЗ ИШТЕШЕТ

5-бетте

Конкурс в резерв кадров Государственного агентства по делам государственной службы и местного самоуправления при Кабинете Министров Кыргызской Республики (далее - Агентство) проводится:

- для замещения старшей группы вакантных административных государственных должностей;

- для замещения младшей группы вакантных административных государственных должностей.

Для включения в резерв кадров кандидат должен соответствовать следующим требованиям:

- 1) быть гражданином КР;
- 2) быть не моложе 21 года;
- 3) соответствовать квалификационным требованиям, установленным законодательством для включения в резерв кадров.

Кандидаты для включения в резерв кадров должны соответствовать следующим квалификационным требованиям:

- 1) для младшей группы административных должностей:
  - высшее профессиональное образование (разного профиля);

ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНТСТВО ПО ДЕЛАМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ И МЕСТНОГО САМОУПРАВЛЕНИЯ
ПРИ КАБИНЕТЕ МИНИСТРОВ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ОБЪЯВЛЯЕТ КОНКУРС

ВО ВНУТРЕННИЙ РЕЗЕРВ КАДРОВ НА ЗАМЕЩЕНИЕ СТАРШЕЙ И МЛАДШЕЙ ГРУППЫ ВАКАНТНЫХ АДМИНИСТРАТИВНЫХ ДОЛЖНОСТЕЙ ГОСУДАРСТВЕННОЙ СЛУЖБЫ:

- без предъявления требований к стажу работы;

- обязательное знание следующих НПА для основного теста: Конституция Кыргызской Республики, Закон Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе», Типовая инструкция по делопроизводству в Кыргызской Республике, утвержденная постановлением Правительства Кыргызской Республики от 3 марта 2020 года № 120;

- обязательное знание следующих НПА для предметного теста: Положение о Государственном агентстве по делам государственной службы и местного самоуправления при Кабинете Министров Кыргызской Республики, утвержденное постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики от 15 ноября 2021 года №258, Закон Кыргызской Республики «О порядке рассмотрения обра-

щений граждан».

2) для старшей группы административных должностей:

- высшее образование (разного профиля);
- стаж государственной и/или муниципальной службы по совокупности не менее одного года либо стаж работы в соответствующей профессиональной сфере не менее 3 лет;

- обязательное знание следующих НПА для основного теста: Конституция Кыргызской Республики «О порядке рассмотрения обращений граждан», Закон Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе», Закон Кыргызской Республики «О нормативных правовых актах Кыргызской Республики»; Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции»; Типовая инструкция по делопроизводству в Кыргызской Республике, утвержденная по-

становлением Правительства Кыргызской Республики от 3 марта 2020 года № 120; для предметного теста: Положение об Агентстве, утвержденное постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики от 15 ноября 2021 года №258, Закон Кыргызской Республики «О порядке рассмотрения обращений граждан»;

- обязательное знание следующих НПА для предметного теста: Положение о Государственном агентстве по делам государственной службы и местного самоуправления при Кабинете Министров Кыргызской Республики, утвержденное постановлением Кабинета Министров Кыргызской Республики от 15 ноября 2021 года №258, Конституционный закон Кыргызской Республики «О кабинете Министров Кыргызской Республики».

(Продолж. на 6 стр.)

РАВШАНБЕК САБИРОВ ЖАҢЫ ТҮЗҮЛГӨН ИНВЕСТИЦИЯЛАР БОЮНЧА УЛУТТУК АГЕНТТИКТИ ЖЕТЕКТЕЙТ

Президент Садыр Жапаров кол койгон Жарлыкка ылайык, Сабилов Равшанбек Азатович КР Президентине караштуу Ин-

вестициялар боюнча улуттук агенттиктин директору болуп дайындалды. Буга чейин Президент Садыр Жапаров "Инвестициялар чөйрөсүндөгү башкаруу системасын өркүндөтүү жана КРдин инвестициялык потенциалын жогорулатуу боюнча чаралар жөнүндө" Жарлыкка кол коюп, анда "КРдин Инвестициялар жана өнүктүрүү боюнча агенттиги «KADI» мамлекеттик мекемесинин базасында КР Президентине караштуу Инвестициялар боюнча улуттук агенттикти түзүү тапшырылганы айтылган. Р.Сабилов 1970-ж. 18-февралда Ош облусунун Жаңы-Арык айылында туулган. КУУнун бухгалтердик эсеп жана коммерция факультетин аяктаган. Ушул эле окуу

жайда «бажы иши» адистиги боюнча окуган. 1986-ж. Кара-Суу районундагы «Кыргызстан» совхозунда жумушчу, 2001-2010-жж. «Наар» ЖЧКсынын башкы директору, 2004-2010-жж. «Кербен» комплексинин директору, КР Коомдук палатасынын мүчөсү, Кыргызстан элдеринин ассамблеясынын төрагасынын орун басары, Коомчулук менен байланыш боюнча Консультативдик кеңештин мүчөсү, 2010-2011-жж. депутат, 2011-2012-жж. Социалдык өнүктүрүү министри болуп иштеген. 2020-ж. вице-премьер болуп дайындалган. 2021-ж. Президенттин кеңешчиси кызматына келген. 2021-ж. ЖКнын VII чакырылышынын депутаты болуп шайланган.

ЖАЛАЛ-АБАДДЫН ЭКС-МЭРИ ЖЕТИ-ӨГҮЗГӨ АКИМ БОЛУП КЕЛДИ

Президент Садыр Жапаров кол койгон Жарлыкка ылайык, Тагаев Мураталы Абдыкарович Ысык-Көл облусунун Жети-Өгүз районунун мамлекеттик администрациясынын башчысы — аким болуп дайындалды. Ал 1978-жылы 15-июлда Жалал-Абад шаарында туулган. Жалал-Абад коммерциялык институтунун «Финансы жана насыя» факультетин жана Кыргыз мамлекеттик юридикалык академиясынын «юриспруденция» факультетин аяктаган. 1996-2000-жж. «Баатыр-Ата» АҚда бухгалтер, экономист, 2000-2003-жж. КР Президентине караштуу баалуу кагаздар рыногу боюнча улуттук

комиссияда инспектор, жетектөөчү адис, 2006-2007-жж. Мамлекеттик салык инспекциясынын Сузак районундагы бөлүмүндө инспектор, 2007-2009-жж. «Баатыр Ата» АҚда аткаруучу директор, 2009-2010-жж. Жалал-Абад мамадминистрациясында бөлүм адиси, башкы адис, 2010-2012-жж. «Тагай-Бий» комплексинде башкы директор, 2012-2018-жж. Жалал-Абад шаардык кеңешинин төрагасы, депутаты болгон. 2018-жылдын 11-июнунан тарта Жалал-Абад шаарынын мэри болуп иштеген. Үй-бүлөлүү, эки кыз, эки уулдун атасы.

МАКСАТБЕК САРГАЗАКОВ СВЕРДЛОВ РАЙОНУНУН АКИМИ БОЛДУ

Бишкек шаарынын Свердлов районунун акими болуп Саргазов Максатбек Таштанбекович дайындалды. Ал 1979-ж. 28-июлда төрөлгөн. КМУдан (1996-2001-жж.) эколог адистигин алган. 2001-ж. механик, 2003-2004-жж. Октябрь санкомбинатында улук техник, 2004-2007-жж. Бишкек шаарынын Октябрь район администрациясында адис, башкы адис, бөлүм башчы, 2008-ж. Бишкек шаарынын мэриясында бөлүмдүн башкы адиси, 2008-2009-жж. КР Борбордук шайлоо комиссиясында жетектөөчү адис, сектор башчы,

2011-2012-жж. Кыргыз Республикасынын Германия Федеративдүү Республикасынын элчилигинде Кеңсе менеджери, 2013-ж. Транспорт жана коммуникациялар министрлигинде кеңешчи, 2014-ж. «ИлТегСтрой» курулуш компаниясында юрист, 2014-2016-жж. Социалдык өнүктүрүү министрлигинде кеңешчи, 2016-2017-жж. КР Жогорку Кеңештин «Ата Мекен» парламенттик фракциясынын катчылыгында жетекчи, 2020-ж. «Эл аралык коомдук пикир институту» коомдук фондунда башкармалыктын төрагасы болуп иштеген.

Алымкадыр БЕЙШЕНАЛИЕВ: КАЛДАРБЕК АБДРАМАНОВ МЫЙЗАМ БУЗГАНДЫГЫ ҮЧҮН КЫЗМАТТАН АЛЫНУУДА

Саламаттыкты сактоо министри Алымкадыр Бейшеналиев Жалал-Абад облустук жүрөк-кан тамыр хирургиясы илимий борборунун директору Калдарбек Абдрамановду кызматтан алып жатканын билдирди. Бул тууралуу ал Бишкек шаардык клиникалык тез жардам ооруканасына барганда айтты. Министрдин айтымында, Калдарбек Абдраманов илимий борбордогу каржылык мыйзам бузуулардан улам кызматтан алынууда. «Анын жеке кардиологиялык борборлору бар. Ал мам-

лекеттик мекемени жеке менчик кылып алган. Өз чөнтөгү менен мамлекеттин чөнтөгүн алмаштырып алган», - деп түшүндүрдү Алымкадыр Бейшеналиев.

Эмне үчүн директорду жөн эле бошотуп жатканы, укук коргоо органдарына текшерүү козгобой жатканы тууралуу суроого министр: «Укук коргоо органдарын, сотторду сатып алышкан. Көп жылдар бою ушундай болгон. Эбак эле УКМК Исманкуловду, Жумабековду жана башкаларды камаш керек болчу», - деди ал.

ЖАСАЛМА ДИПЛОМДОРДУ ТЕКШЕРҮҮ УЛАНУУДА

УКМКнын басма сөз кызматы билдиргендей, атайын кызматтын кызматкерлери мамлекеттик мекемелердин, министрликтердин, ведомстволордун жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кызматкерлерине жана жетекчилерине карата жогорку билими тууралуу дипломдорунун аныктыгынын ырастоо боюнча он миңдеген материалдарды текшерүүдө.

Жасалма диплом колдонгон деген шек менен жалпысынан: Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 4 депутаты, Жогорку Кеңештин Аппаратынын кызматкери, Шаардык кеңештин 3 депутаты, 2 судья, Эсеп палатасынын аудитору, 10 милиция кызматкери, УКМКнын Чек ара кызматынын кызматкери, МСКнын 3 кызматкери, Тышкы иштер министрлигинде 6 кызматкер, Экономика министрлигинде 2 кызматкер, Транспорт министрлигинде 2 кызматкер, Айыл чарба министрлигинде 4 кызматкер, Санариптик өнүктүрүү министрлигинин кызматкери, Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлигинин кызматкери, Дин иштери боюнча мамлекеттик комиссиянын кызматкери, Медициналык кызматкер, 17 билим берүү кызматкери, Социалдык фонддун кызматкери, 2 банк кызматкери, 4 муниципалдык кызматкер, МТУ адиси, Президенттин облустагы ыйгарым укуктуу өкүлүнүн орун басары, мэр, экс-мэр, вице-мэр, шаардык кеңештин кызматкери, аким, 7 айыл аймагынын башчылары, айыл аймагынын башчысынын 2 орун басары, айылдык кеңештин 5 депутаты текшерилүүдө.

Ошондой эле, кесиптик лицейдин окуучуларына мыйзамсыз диплом берүү боюнча 1 коррупциялык схема текшерилүүдө. Мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлер арасында жүргүзүлгөн түшүндүрүү иштеринин натыйжасында 9 адам өз каалоосу менен дипломун тапшырса, 16 адам өз каалоосу менен жумуштан кеткен. 12 мамлекеттик кызматкердин чет элдик жарандыгы бар-жогу текшерилип жатат.

Окутуу

JDS ОКУТУУ ПРОГРАММАСЫНЫН КЕЗЕКТЕГИ ТОБУ АНЫКТАЛУУДА

Кыргыз Республикасынын өкмөтү жана Япония өкмөтү тарабынан түзүлгөн техникалык келишиминин негизинде Япониянын Эл аралык кызматташуу борборунун (JICA) JDS долбоорунун алкагында 16-топту даярдоо үчүн талапкерлер менен кезектеги аңгемелешүү өткөрүлүп жатат.

Талапкерлер менен аңгемелешүү үчүн түзүлгөн Башкаруу комиссиясынын курамын Министрлер кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттиктин директору Элчибек Жантаев, Япониянын Кыргызстандагы ыйгарым укуктуу элчиси Маэда Сигаки, JICAnын Кыргызстандагы туруктуу өкүлү Кавамато Кироюки жана Президенттик администрациянын, ТИМдин, Каржы министрлигинин өкүлдөрү түздү.

2022-2023-окуу жылында Японияда магистратура жана докторантурада билимин жогорулатуу үчүн JDS долбоорунун алкагында 91 мамлекеттик жана муниципалдык кызматкер арыз тапшырган. Документтерин текшерүүдөн өткөрүп, англис тили жана математика сабактарынан экзамен алынган соң 84 талапкер татыктуу деп табылган. Кабыл алынган арыздарды баалоодон кийин 49 талапкер 1-турдан өткөн. Сынактын 2-туру катары саналган техникалык аңгемелешүүдөн кийин 30 талапкер тандалып алынган болчу. Алар сынактын кийинки баскычы - Башкаруу комиссиясы менен аңгемелешүүдөн өтүүдө.

МААЛЫМАТ ҮЧҮН: Бүгүнкү күнгө JDS долбоору менен Япониядан 209 стипендиат билимин жогорулатып, магистрдик даражасын коргоп келишти. 39 стипендиат окуп жатат. Билимин жогорулатып келген 209 стипендиаттын ичинен 144 бүтүрүүчү мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарда иштешүүдө. 65 стипендиат өз каалоолору менен жумуштан кетишкен (келишимде көрсөтүлгөн мөөнөттөрү аяктаган соң).

Рысбай САГЫНОВ
«ММ Кызмат»

«ММ кызмат»

Тел.: (0312) 62-16-26
mmkymat@gmail.com
mmkymat@mail.ru

ГЕЗИТ ЭЭСИ:

Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттик жана редакциянын эмгек жамааты

Башкы редактор

Надыр Момунов

Башкы редактордун орун басары, жооптуу катчы

Дайырбек Мейманов

Кабарчылар:
Рысбай Сагынов
Мамат Сабыров

Корректор

Гүлназ Нурмаханова

Верстка

Нурлан Кыдыков

Менеджер

Татьяна Ибраимова
тел./факс: (0312) 62-16-36,
0558 (0776) 508268

Келишимдер жана
реквизиттер үчүн:

tatianashukurbekovna@gmail.com

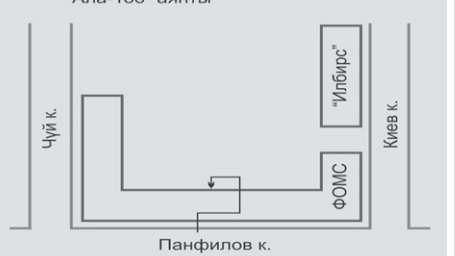
«ММ кызмат» гезити
2013-жылы
7-июнда негизделген

ИНН 01210201310016
БИК 135001
ОАО «Айыл банк», Бишкек ш.,
Биринчи май району,
р/с 1350100026248533
Катталуу күбөлүгү № 1941

«Учкун» ААК басмаканасында басылды.
Заказ № 217 Нускасы 2360

Биздин дарек: 720040, БИШКЕК ш.,
ЧҮЙ проспектиси 122

«Ала-Тоо» аянты

МУНИЦИПАЛДЫК РЕЗЕРВГЕ КИРҮҮҮҮЧҮН 103 ТАЛАПКЕР ТЕСТИРЛӨӨГӨ КАТЫШТЫ

Тестирлөө борборунда 10-14-март күндөрү регионалдык жана муниципалдык резервдердин катарын толуктоо жана бош кызмат орундары үчүн тестирилөө болуп өттү. Муниципалдык резервдердин катарын толуктоо үчүн тестирилөөгө 103 талапкер катышты. Босоголук чектен 61 талапкер өтүп, сынактын кийинки баскычы аңгемелешүүгө уруксат алышты. 10-март күнү Билим берүү жана илим министрлигинин

жетектөөчү адис кызмат орду үчүн 4 талапкер атаандашып, 3 талапкер босоголук чекти багындыра алган. 14-мартта Санариптик өнүктүрүү министрлигине караштуу Мамлекеттик архив кызматынын кызматтык бош орундары үчүн талапкерлер атаандашты. Кызматтын ведомстволук архивдер менен иштөө жана көзөмөлдөө бөлүмүнүн башкы адиси үчүн 2 талапкер атаандашып,

экөө тең босоголук чекти багындыра алды. Аталган кызматтын ушул эле бөлүмүнүн башкы инспектор кызматтык бош оруну үчүн 4 талапкер тестирилөөгө катышкан. Босоголук чектен 4 талапкер тең өттү. Мамлекеттик архив кызматынын кадрдык-уюштуруу жана документтерди камсыздоо бөлүмүнүн адиси кызматтык бош оруну үчүн 9 талапкер ат салышкан. Босоголук чектен 7 талапкер өттү.

Айыл өкмөтүнө

Ат-Башы районунун Ак-Жар айыл өкмөтү Мамлекеттик жарандык кызматтын жана муниципалдык кызматтын административдик кызмат орундарына кадрлардын резервине кирүү үчүн АЧЫК СЫНАК ЖАРЫЯЛАЙТ:

Башкы кызмат ордуна коюлуучу квалификациялык талаптар

Кесиптик билимдин деңгээли:
- экономика жана башкаруу, айыл чарба, архитектура, жол жана курулуш, табият таануу илимдери, энергетика жана электрэнергетика, башкаруу, саламаттыкты сактоо, гуманитардык, педагогикалык, социалдык багыттардагы жогорку билим.

Иш стажы жана тажрыйбасы:
- жалпысынан 3 жылдан кем эмес мамлекеттик жана/же муниципалдык кызмат стажы же тиешелүү тармактык багыты боюнча тиешелүү кесиптик чөйрөдөгү 5 жылдан кем эмес иш стажы.

Улук кызмат ордуна коюлуучу квалификациялык талаптар

Кесиптик билимдин деңгээли:
- экономика жана башкаруу, айыл чарба, архитектура, жол жана курулуш, табият таануу илимдери, энергетика жана электрэнергетика, башкаруу, саламаттыкты сактоо, гуманитардык, педагогикалык, социалдык багыттардагы жогорку билим.

Иш стажы жана тажрыйбасы:
- жалпысынан 1 жылдан кем эмес мамлекеттик жана/же муниципалдык кызмат стажы же тиешелүү кесиптик чөйрөдө 3 жылдан кем эмес иш стажы.

Кенже кызмат ордуна коюлуучу квалификациялык талаптар

Кесиптик билимдин деңгээли:
- кенже кызмат орундары - муниципалдык кызматчылар үчүн тиешелүү адистик (багыт) боюнча жогорку же болбосо орто кесиптик билим (гуманитардык, экономика

жана башкаруу).

Иш стажы жана тажрыйбасы:
- иш стажына талап коюлбайт.

Административдик кызматтардын бардык топтору үчүн:

- Кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон деңгээлде мамлекеттик жана расмий тилдерди билүү;

- Компьютердик сабаттуулук жана керектүү программалык продуктуларды билүү (Word, Excel, SANARIP, СЭД, маалыматтык-укруктук системасы).

Сынакка катышуу үчүн төмөнкү документтерди атайын папкага көктөп тапшыруу керек:

- өзүнүн арызы;
- резюме (электрондук почтаны көрсөтүү менен), өздүк таржымал (соттуулугу бар же жок экендиги жөнүндө маалыматты көрсөтүү менен);

- нотариустан же акыркы иштеген жеринде күбөлөндүрүлгөн негизги жана кошумча билимин (бар болсо) ырастаган документтердин көчүрмөлөрү;

- нотариустан же акыркы иштеген жеринде күбөлөндүрүлгөн эмгек китепчесинин көчүрмөсү (иш стажы бар болсо);

- илимий даражаны жана илимий наамды (бар болсо) ыйгаруу жөнүндө документтердин көчүрмөлөрү;
- паспорттун көчүрмөсү.

Жөнөткөн документтери жана маалыматтары белгиленген тартипке жооп бербеген жарандар конкуртка катышпайт.

Документтерди кабыл алуу Ак-Жар айыл аймагынын кеңсесинин 1-кабинетинде 3-марттан тартып 17-мартка саат 18:00го чейин кабыл алынат. Сурап билүү 03534 23137.

Миргүл ТЕМИРБАЕВА:

ТЕМИР ЖОЛ АРКЫЛУУ ЖҮРГҮНЧҮЛӨРДҮ ТАШУУНУ КАЙРАДАН ЖАНДАНТУУ КЕРЕК

«Бардык окуялардын фонунда Орусиядагы мигранттарыбыз жумушсуз калып, Кыргызстанга кайтып келүүгө аргасыз болушту», - деди депутат Миргүл Темирбаева Жогорку Кеңештин жыйынында. Анын айтымында, билеттердин баасы көтөрүлүп, каттамдардын саны азайып, бул мигранттар үчүн

чоң көйгөй жаратты. «Эл аралык темир жол аркылуу жүргүнчүлөрдү ташуу кайрадан жанданса жакшы болмок. Мигранттарыбыздын мекенине жетүүсүн жеңилдетүү үчүн Казакстан жана Орусия менен сүйлөшүү процесстерин тездетүү зарыл», - деди ал.

ДАРЫ-ДАРМЕКТИН БААСЫ КӨТӨРҮЛҮШҮ МҮМКҮН

Бул тууралуу Жогорку Кеңештин тармактык комитетинин жыйынында Дары-дармектер жана медициналык техника департаментинин директору Нурдин Кагаздиев билдирди. Анын айтымында, ДЛО жүргүзгөн мониторингге ылайык, дары-дармектердин 5% гана Кыргызстанга Украинадан, 16% Орусиядан келген. «Рынокто эч кандай ызы-чуу болбошу үчүн биз эң зарыл дарылардын тизмесинен каттоосуз алып кирүүнү сунуштап

жатабыз. Долбоор даяр, ал макулдашылып жатат. Дарысыз калуу коркунучу жок, эки-үч айга жетет», - деди департамент башчысы. Бирок, дарылардын баасы көтөрүлүшү мүмкүн. «Доллар көтөрүлдү. Бааларды жөнгө салууну беш айга токтотолу деп атабыз. Себеби, фирмалар дары-дармектерди алып келүү рентабелдүү эмес болсо, аларды алып келүүнү токтотот», - деп белгиледи Кагаздиев.

ТУРИЗМ ТАРМАГЫ ЭМНЕГЕ ӨНҮКПӨЙТ?

«Жибек жолу» туризм ассоциациясынын жетекчиси Владимир Комиссаров Бишкекте өткөн онлайн-брифинг учурунда Кыргызстандын туристтик өлкө катары белгисиз экенин, ошондой эле өлкөдө туристтердин аздыгы тууралуу маселе көтөрдү.

«Бизде 8 миллион турист бар деп сыймыктанып айтып жатабыз, бирок алар чыныгы туристтерби? Булар чындыгында мамлекетке киреше алып келген туристтер эмес. Бизде тейлөө рыногу бар, бирок керектөө рыногу жок», - деди ал. Ассоциация башчысы 90-жылдардын башында туризм тармагында Кыргызстан ме-

нен Грузиянын акыбалы бирдей болгондугун, бирок азыркы учурда абал таптакыр башкача экендигин айтты.

«Ал жакта деңгээл бир топ жогору. Мен кээ бир өнүктүрүү документтерин талдап чыктым – алар тең салмактуу өнүгүүгө ээ болду, кызмат көрсөтүү рыногу керектөөчү менен бир убакта өнүккөн», - деди ал.

Комиссаровдун айтымында, кырдаал Кыргызстандын туристтер үчүн жеткиликтүүлүгүнүн начардыгына жана туризмдин коопсуздугунун төмөн деңгээли, жада калса, тармакты өнүктүрүү документтеринде да чагылдырылбаганы менен начарлап жатат.

Рустам АЛЫМКУЛОВ:

АЙЫЛ ӨКМӨТҮ АЙЫЛ ТУРГУНДАРЫ МЕНЕН ТЫГЫЗ ИШТЕШЕТ

Нарын облусунун Жумгал районунун Чаек айыл өкмөтү республикадагы үлгүлүү, мыкты айыл өкмөттөрүнүн бири. Бул айыл өкмөтү жыл сайын өтүүчү республикалык сынакта 2019-жылдын жыйынтыгы менен «Эң мыкты айыл өкмөтү» наамын жеңип алган. Аталган айыл өкмөтү өткөн 2021-жылды да ийгиликтүү жыйынтыктаганынан кабардар болдук. Айыл өкмөтүнүн башчысы АЛЫМКУЛОВ Рустам Темиркулович менен айыл өкмөтүнүн социалдык-экономикалык ал-абалы тууралуу маек курдук.

- Алгач Чаек айыл аймагы боюнча кыскача маалымат берсеңиз?

Чаек айыл аймагы 5 айылдан турат: Чаек, Актатыр, Чукур-Аксеки, Шортон жана Бештерек. Айыл аймагында 2022-жылдын 1-январына карата 2932 түтүн, 12689 калк жашайт. Айыл өкмөтүнүн карамагында 3 орто мектеп, 1 мектеп гимназия, 4 бала бакча, 1 балдар үйү, 1 китепкана бар. Мектеп, бала бакчалардын эмгек акысынан башка чыгымдары айыл өкмөтүнүн бюджетинен каржыланат.

- Айыл тургундарын көбүнчө кандай маселелер түйшөлтөт?

Айыл өкмөтү айыл тургундары менен тыгыз иштешет. Андыктан 2021-жылы жалпы 807 арыз-даттануу келип түшкөн. Бул 2020-жылга салыштырмалуу 157 арызга көп. Эл учеттон чыгуу, мал каттатуу, өзүнчө түтүн, материалдык жардам сурап, таза суу, жерлеринин чектерин аныктоо, ижарага жер алуу, бак-теректерди кыюуга уруксат алуу, таштандыларды чыгаруу, турак жай салуу үчүн жер аянтын алуу жаатында көбүрөөк кайрылышат. Арыздардын маанисине жараша өз мөөнөтүндө чечип берүү аракеттери көрүлөт.

- Мектептер, бала бакчалар тууралуу айтсаңыз, айыл өкмөтүнүн аларга жардам берүү мүмкүнчүлүгү барбы?

Т.Турсунбаева атындагы мектеп гимназиясында учурда 1023 окуучу билим алып жатат, 64 мугалим эмгектенет, 38 класс-комплект бар. Мектеп-гимназияга Чаек айыл өкмөтү тарабынан 80 000 сом бөлүнүп, мектепке керектелүүчү каражаттар алынган. М.Алыбаев атындагы орто мектебинде 410 окуучу окуйт. 36 мугалим эмгектенет. Айыл өкмөтү тарабынан мектептин материалдык-техникалык базасын чыңдоо үчүн интернет байланышы коюлуп, иштөөгө ыңгайлуу жана ыкчам маалымат

берүүгө шарттар түзүлдү. Башка мектептерге да мүмкүнчүлүккө жараша жардам берүүдөбүз.

Ал эми жатак, ашканага керектелүүчү жыгач курулуш материалдарын Жумгал балдар бакчалары боюнча айтсам, Шабданбек улуу Алтынбек атындагы балдар бакчасында 6 тайпада 213 бала тарбияланат. Жалпы 36 кызматкер эмгектенет. Айыл өкмөтү тарабынан бала бакчага 195 000 сомго автомат кир жуучу машина, чаң соргуч жана башка ашканага керектелүүчү материалдар сатылып алынган. Учурдагы ремонт иштерине 182 410 сом бөлүнүп, трансформатордон бала бакчанын имаратына жер асты менен кабель киргизилди, электр казандын моторлору жана үч фазалык эки автомат менен электр эсептегичтери алмаштырылды.

Миңбаев Эрнис атындагы балдар бакчасында 76 бала тарбияланат. 18 жумушчу-кызматкер эмгектенет. Жергиликтүү бюджеттин жана республикалык бюджеттин каржылоосу менен бала бакчага кошумча курулуш курулуп жатат, учурда курулуштун фундаменти коюлуп, дубалы менен чатырына чейин бүткөрүлгөн.

“Нур-Булак” балдар үйүндө 5 кызматкер эмгектенет, азыркы учурда 18 бала тарбияланат. Балдар үйүнүн эң көйгөйлүү маселелеринин бири – көмүр сактоочу жайдын жоктугу, жылына 38 тонна көмүр түшөт. Көмүр кампа салууга 2022-жылдын бюджетине кароо боюнча сунуш берилди.

Актатыр бала бакчасында 90 бала тарбияланат, 25 жумушчу кызматкер эмгектенет. Актатыр бала бакчасы О. Ногойбаев мектебинин эски имаратында жайгашкан. Чаек айыл өкмөтүнүн 2021-жылдын бюджетинен сатып алууга деп, 65 000 сом акча каражаты бөлүнгөн, тендер аркылуу 49 000 сомго шейшеп, жана электр эт туурагычы алынды. Учурдагы ремонт иштерине 52 000 сом акча каражаты бөлүнүп, бакчанын ремонт иштери жүргүзүлгөн. Эми айлана-төгерегин тостуруу, жашылдандыруу, селкич, турник жана беседкаларды орнотуу иштерин жасоого аракеттер көрүлүүдө.

- Айыл өкмөттө аз камсыз болгон үй-бүлөлөргө көмөк көрсөтүү каралганбы?

Каралган, аз камсыз болгон үй-бүлөлөр жеринен барып аныкталат. 2021-жылы 273 үй-бүлө жакыр, 708 үй-бүлө жарды, 329 үй-бүлө кедей деп аныкталды. Аларга жөлөкпүл социалдык өнүгүү башкармалыгы тарабынан кабыл алынган шартта берилет. Айыл аймагындагы ички жана тышкы мигранттарга да көзөмөл жүргүзүлөт. Мындан сырткары, коомдук жумуштарга тартылып жаза мөөнөтүнө соттолгон жарандарга жеринен барып акт түзүлүп, көзөмөлгө алынып турат. Кыргыз көмүр ишканасы тарабынан 16 тонна көмүр түшүп, жакыр 16 үй-бүлөгө 1 тоннадан көмүр таратылып берилди. Айыл аймагында 2 жерге көмүр кампалары уюштурулуп, 2000-2500 сомго чейин сатылды.

- Ветеринардык-санитардык иштер жакшы жүргүзүлбөгөндүктөн айрым айыл аймактарда мал ылаңы күчөп кетүүдө. Сиздердечи?

Малдын жугуштуу ооруларын алдын алуу боюнча бир катар иштер аткарылды. Айыл өкмөтүнүн ветадиси, ветсервистер жана райондук фитосанитардык башкармалыгы менен биргеликте 1146 баш уйдан, 15 баш бука, 96 баш кочкордон жана 75 баш жылкыдан кан алынып, өтө коркунучтуу бруцеллез, кээңги, манка, хламидиоз жана инфекциялык эпидимит ылаңдарына текшерилди. Мындан сырткары капрологиялык изилдөө боюнча 20 баш үй, 60 баш кой-эчки, 12 баш жылкы жана 75 баш иттен паразитардык ылаңдарга текшерилди, 7965 баш үй баласы шарп ылаңына каршы эмдөөдөн өттү. Бүгүнкү күндө 1311 баш ири мүйүздүү бодо малга бирка тагылды. 294 баш жылкыга чип басылып, идентификациядан өткөрүлдү. 86 баш жолбун ит атылып, ветеринардык эрежеге ылайык көмүлдү.

- Айыл аймагында таза суу маселеси кандай?

Чаек айыл өкмөтүнүн алдында “Чаек-сууканал” ишканасы иштейт. Ишкана өзүн өзү каржылоо менен калкка кызмат көрсөтүүдө. Ишканада 19 жумушчу, кызматкер эмгектенип, айыл аймагындагы калкты таза суу менен камсыздоо милдетин аткарат. Ишкананын карамагында 3 суу топтому бар. Узун-Булак суу башы 1967-жылы, Чукур суу топтому 1973-жылы курулган. 2019-жылы курулган Актатыр айылындагы “Бүбү-Айша апа” СОППВсу жоюлуп, жергиликтүү жамааттын өтүнүчү менен 2020-жылы “Чаек-сууканал” муниципалдык ишканага өткөрүлүп берилген. Ишкана 3 орто мектепти, 1 балдар үйүн, 3 бала бакчаны, райондук оорукананы, аймактагы мекемелерди, ашкана мончо, соода түйүндөрүн, таза суу түтүгү тартылган жерлерди жана айыл тургундарын тейлеп, авариялык бузулган жерлерге өз убагында ремонт иштерин жүргүзүүдө. Таза суунун инфраструктурасынын пайдалануу мөөнөттөрү жетип, кайра реконструкция же, башкача айтканда, 5 аймакка жалпы узундугу 85 км ге чейин толук кандуу суу түтүгүн тартуу иштери бүгүнкү күндүн талабы.

- Айыл аймагынын инфраструктурасын өнүктүрүү, инвестиция тартуу боюнча кандай иштер жасалды?

Бул жаатта да бир топ иштерди аткарыдык. МЕРСИКО уюму тарабынан Кекилик уулу Жолдошбек атындагы орто мектебине ажаткана курулду, жалпы наркы 1600 000 сом. Мунун ичинен жергиликтүү бюджеттен 177 000 сом, МЕРСИКО уюмунан 1 423 000 сом каралган. Жергиликтүү бюджеттин каржылоосу менен Чаек айылындагы “Май-Кокту” участкасындагы таштанды төгүүчү жайдын айланасы 507 000 сомго тосулду. Ж. Турускулов тарабынан М.Алыбаев көчөсүндөгү кичи футбол аянтчасынын газону алмаштырылып, оңдоо иштери жүргүзүлдү. Жергиликтүү бюджеттен 386 000 сом акча каражаты бөлүнгөн. Жумгал райондук өнүктүрүү фондусунун каржылоосу менен Чукур айылындагы кичи футбол аянтчасы оңдолуп, газон төшөлүп, ага 1 420 564 сом жумшалды. Жергиликтүү бюджеттин каржылоосу менен Беш-Терек айылына кичи футбол аянтчасы курулууда. Бүгүнкү күнгө 24 % жумуш иши бүткөрүлгөн. Жалпы: 20 000 000 сом каралган. Жергиликтүү бюджеттин жана республикалык бюджеттин каржылоосу менен Миңбаев Эрнис атындагы бала бакчасына кошумча имарат курулууда. Бүгүнкү күнгө 37 % жумуш иштери бүткөрүлгөн. Жалпы 35 000 000 сом, мунун ичинен жергиликтүү бюджеттин каржылоосу 1 600 000 сом. Жумгал райондук өнүктүрүү фондусунун жана жергиликтүү бюджеттин каржылоосу менен М.Алыбаев көчөсүнө күрөш залы курулууда. Бүгүнкү күнгө имараттын пайдубалы курулуп бүткөн. Жалпы наркы 21 877 351 сом, өздүк салым 4 000 000 сом.

- Айылдарды таштандылардан арылтуу жагы кандай?

Айыл аймагынан жумасына 6 жолу таштандылар чыгарылат жана Э. Матыев атындагы борбордук көчө шыпырылып ирээтке келтирилип турат. Айыл аймагы боюнча ар бир айда болжол менен 50 тонна таштанды чыгарылат. Мындан сырткары, СЭС, военкомат, сот, соцфонд, айыл банк, Ауридин базары, ветлаборатория мекемелери менен келишим түзүлүп, өз убагында таштандылар чыгарылып турат. Ал эми менчик үйлөрдөн 50 сомдон чогултулуп, 1080 үй менен келишим түзүлгөн. Айыл аймагындагы кафе жана соода түйүндөрүнөн 50 ишкерге 50 сомдон, 53 ишкерге 100 сомдон келишимдер түзүлгөн. 2021-жылга план 400 000 миң сом, аткарылганы 443 900 миң сомду түздү.

Айыл өкмөттүн эмгек жамааты.

Маек курган
Дайырбек МЕЙМАНОВ

Эксперт: БАТЫШ ОРУСИЯГА КАРШЫ САНКЦИЯЛАРДЫ АЛА БАШТАЙТ

Бир айдан кийин, балким, апрелдин орто ченинде консолидацияланган Батыш Орусияга каршы киргизилген санкцияларды алып салуу процессин баштайт. Мындай божомолду Соловьев түз эфиринде белгилүү орусиялык экономист Михаил Хазин билдирди. Анын айтымында, киргизилген чектөөлөрдүн көбү Батыш өлкөлөрүнө, атап

айтканда, Евробиримдиктин мүчөлөрүнө катуу тийди. Санкциялык басымдын андан ары күчөшү, ошондой эле чектөөлөрдүн узакка созулушу Европанын өзү үчүн өтө чоң тобокелдиктерди жаратууда. Европалык мамлекеттердин лидерлери алар киргизген санкциялардын көбү биринчи кезекте АКШ үчүн пайдалуу экенин жакшы билишет, анткени, Орусиядан чыгып кеткен бардык капитал Америкага барат. Ушуга байланыштуу, европалыктар өз чектөөлөрүн бир-эки айдан ашык созо алышпайт. Эксперттин айтымында, бир айдан кийин санкцияларды алып салуу башталат. Май айына чейин Орусияга коюлган бардык негизги чектөөлөр алынып салынышы мүмкүн.

ИЛОН МАСК ЖЕТИНЧИ ЖОЛУ АТА БОЛДУ

Америкалык миллиардер, 50 жаштагы Илон Маск менен анын сүйүктүүсү 34 жаштагы ырчы Граймс ата-эне болушту. Бул тууралуу Tesla жана SpaceX компаниясынын жетекчисинин жубайы Vanity Fair журналына берген маегинде билдирди.

Жубайлар 2 ай мурун кыздуу болушкан. Гримс менен Маск суррогат эненин кызматынан пайдаланышкан, ошондуктан кош бойлуулук жана төрөт тууралуу эч ким билген эмес. Кызга Exa Dark Cydriel, же кыскача Y деген ат коюлган. Exa жубайлардын экинчи баласы. Кыздын 2020-жылы төрөлгөн X Ж А-ХII аттуу агасы да бар.

Илондун мурдагы жубайы, жазуучу Жастин Уилсонтон беш уулу бар.

ЕВРОПА КАТАСТРОФА АЛДЫНДА ТУРАТ

Эгер мүчө өлкөлөр орус мунайынан жана газынан баш тартса, Евробиримдик катастрофага кабылат. Мындай пикирин Европарламенттин депутаты Тьерри Мариани билдирди. «Энергетика боюнча, эгерде биз мындан да ары барсак жана орусиялык газ менен мунай берүүнү үзгүлтүккө учуратсак, катастрофага кабылабыз», - деди Тьерри Мариани РИА Новостиге. Ал мунай доллар менен төлөнөрүн, ал эми евро АКШ валютасына карата кескин төмөндөп кеткенин эске салды.

Европарламенттин депутаты Евробиримдикти санкциялар маселесинде өтө эмоционалдуу деп айыптады. Анын пикиринде, Брюссель азыркы чектөөлөргө дагы эмне кошууну билбей калды. Ошол эле учурда Мариани Россия алдыдагы оор мезгилге карабастан кайра калыбына келип, күчтөнөөрүнө ишенээрин билдирди.

СИБИРЬ ЖАРАСЫНА КАРШЫ ЖАҢЫ ВАКЦИНА ЖАСАЛДЫ

М.В. Ломоносов атындагы Москва мамлекеттик университетинин окумуштуулары сибирь жарасына каршы вакцина жасап, жаныбарларга ийгиликтүү сыноолорду өткөрүштү. Бул тууралуу Москва мамлекеттик университетинин биология факультетинин вирусология кафедрасынын башчысы Ольга Карпова билдирди. «Азыр дүйнөдө күйдүргүгө каршы алсызданган патогенди камтыган аттенуацияланган вакциналар гана бар. Дарылоо протоколуна ылайык, эмдөө менен катар антибиотик терапиясы колдонулушу керек.

Бирок, антибиотиктер иш жүзүндө вакцинанын таасирин нейтралдаштырат, бул чоң көйгөй. Биз антибиотиктер менен параллелдүү иштей турган кандидаттык вакцинаны түздүк, ал абдан натыйжалуу», - деди Ольга Карпова.

ЖАНАЗАДА МАЛ СОЙБОГУЛА

КМДБ Президенттин сунушу менен фатва чыгарды. Кыргызстан мусулмандарынын дин башкармалыгы диний жөрөлгөлөрдө жана сөөк коюуда ысырапкорчулукка жол бербөө максатында фатва чыгарды. Эске сала кетсек, буга чейин президент Садыр Жапаровдун Жарлыгы менен тойлордо жана мааракелерде мал союуга тыюу салынган.

КМДБнын билдирүүсүндө «Ислам дининде жаназада мал союулбасы, үч күн эт кайнатылбасы, кошуна, тууган-урук маркумдун үй-бүлөсүнө көңүл айтып, тамак алып келсе сооптуу иш, маркумдун жакындары даярдаган таттууларды жеген макрух, жашы жете элек балдары бар болсо, конокторго тамак берүү арам деп эсептелээри эскертилет. Фатвада ошондой эле маркумду акыркы сапарга узатуу зыйнатына келгендерге жырттыш таратып, кийит кийгизип, маркумдун мүрзөсүнө эстелик орнотуу да ысырапкорчулукка жатаары айтылган.

МАСИМОВДУН МЫЙЗАМСЫЗ МҮЛКТӨРҮ ИЛИКТЕНҮҮДӨ

Казакстандын Улуттук коопсуздук комитети Карим Масимовго жана башка адамдарга мамлекеттик чыккынчылык, бийликти күч менен басып алууга даярдык көрүү жана кызмат абалынан кыянаттык менен пайдалануу боюнча шектелген кылмыш ишин иликтөөнү улантууда.

Казакстан Республикасынын УКМКсынын басма сөз кызматы 10-мартта жазгандай, муну менен катар тергөөнүн жүрүшүндө Масимовдун аракеттеринде көптөгөн коррупциялык белгилер аныкталган. «Ата мекендик бизнес-коомчулуктун өкүлдөрүнөн жана чет өлкөлүк субъектилерден кыймылсыз мүлктү, кымбат баалуу белектерди, анын ичинде маданий баалуулуктарды, олуутуу каражаттарды мыйзамсыз алуу фактылары катталган. Тактап айтканда, Масимов УКМКнын төрагасы болуп турганда жабык келишимдердин бири боюнча чет мамлекеттин өкүлдөрүнөн 2 миллион доллар өлчөмүндө пара алган фактысы боюнча иликтөө иштери жүрүп жатат», - деп айтылат УКМКнын билдирүүсүндө.

Масимов премьер-министр кезинде бизнес түзүмдөрдүн биринен борбор калаадан 2,5 миллиард теңгеге жакын элиталык конок үй жана жер тилкесин алган факты боюнча да иликтөө иштери башталган. Масимов 2022-жылдын январында кармалгандан кийин бул конок үйдөн 17,2 миллион доллар накталай акча, ошондой эле көптөгөн кымбат баалуу буюмдар - кымбат баалуу сааттар, алтын куймалар, антиквариат жана башка көптөгөн нерселер алынган, деп жазат УКМК.

Мындан тышкары, ага тиешелүү бизнес-класстагы 11 кымбат баалуу унаа конфискацияланган. Нур-Султандагы эки элиталык батир, Алматыдагы эки батир жана бир особняк, ошондой эле Щучье-Боровск курорттук аймагындагы көл жээгиндеги 1 гектар жер тилкеси, Масимовдун жакын адамдарынан 5,1 миллион доллар кармалып, камакка алынган.

Ошол эле маалда Масимов жана анын айланасындагылар чет элдик банктардагы эсептерине мыйзамсыз чыгарып кеткен андан да ири каражаттарды издөө, камакка алуу жана Казакстанга кайтаруу боюнча иштер уюштурулган.

ЭМНЕ ҮЧҮН ЭСКИ КАРТОШКАНЫ ЖЕГЕНГЕ БОЛБОЙТ?

Картошка көптөгөн тамактардын ажырагыс бөлүгү, ансыз ашкананы элестетүү кыйын. «Экинчи нан» углеводдорго, белокторго, канттарга, витаминдерге, минералдарга жана антиоксидантка бай. Бирок, былтыркы картошканын жегенден баш тарткан оң. Былтыркы картошканын негизги коркунучу, ал тамыры улуу зат - соланинди топтой алат. Ал жашыл картошкада, көктөп, же чирип калган түптөрүндө жана түйүндөрүндө көп болот. Түшүм жыйноо мезгилинде соланин тамырларда өтө аз болот, бирок, убакыттын өтүшү менен анын көлөмү бир кыйла көбөйөт. Баарынан да соланин кабыктын астына чогулат. Соланин менен уулуну латаргия, баш оору жана кусуу менен коштолот.

Адис диетолог Асият Хачирова эски картошкада витаминдер жана пайдалуу заттар калбай калаарын белгиледи.

